

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHÉ INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder : Lefier Groningen
Activiteit : Woningrenovatie
Locatie : Jagerslaan 32 t/m 66 en wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode van het moment van afgifte tot en met 1 februari 2025.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Lefier Groningen voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb waar het gaat om het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen of het wegnemen van nesten van de huismus (*passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*). Ook is ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 4 waar het gaat om het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2 Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden behorend bij dit besluit.
- 1.3 De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6 De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het kenmerk van het besluit.
- 1.7 Bij de melding hoort eveneens te worden aangegeven welk ecologisch adviesbureau de ecologische begeleiding biedt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Indien er tussentijds wordt gekozen om met een ander ecologisch adviesbureau door te gaan, dan dient dit schriftelijk gemeld te worden aan het bevoegd gezag middels vth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest, behorend bij dit besluit.
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecologisch deskundige en in overleg met het bevoegd gezag. Deze wijziging(en) dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de voorgestelde werkwijze behorend bij de aanvraag.
- 2.3 De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name bij de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- 2.4 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk naar voren te komen wanneer en op welke ecologische wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan het bevoegd gezag.
- 2.5 Voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ecologische deskundige vastgesteld te zijn dat er geen beschermde soorten in de woningen meer aanwezig zijn.
- 2.6 Er dient geen kunstmatige lichtverstrooiing plaats te vinden uitstralend naar de omgeving een half uur voor zonsondergang tot en met een half uur na zonsopkomst. Er mogen geen nest- en/of verblijfplaatsen van beschermde soorten aangeschoten worden tijdens de uitvoering van de werkzaamheden alsmede in de permanente situatie.
- 2.7 Beplanting en bomen dienen niet verwijderd en/of gekapt te worden voorafgaand of gedurende de renovatiewerkzaamheden.

Huismus

- 2.8 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode(s) van de huismus. Gezien de functie van het plangebied voor de nestlocaties loopt deze periode globaal van maart t/m september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus.
- 2.9 De ontheffinghouder heeft in november 2022 veertien externe duurzame nestkasten van het type HMT1 van Unitura (of kwalitatief vergelijkbaar) en geschikt voor de huismus geplaatst, conform het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest. Daarnaast dienen in januari 2023 nog eens twee kasten opgehangen te worden omdat in eerste instantie uitgegaan is van zeven vastgestelde verblijfplaatsen, terwijl het er acht zijn. De kasten dienen jaarlijks onderhouden te worden.
- 2.10 Deze kasten dienen tenminste tot één jaar nadat de permanente nestplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de huismus. Verwijdering van deze externe kasten mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ter zake kundige ecooloog is vastgesteld dat de kasten niet in gebruik zijn.
- 2.11 Voorafgaand aan de werkzaamheden en omstreeks eind augustus 2023 dienen de oorspronkelijke nestplaatsen ongeschikt te worden gemaakt onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest. Kleine wijzigingen met betrekking tot het natuurvrij maken, welke geen invloed

- mogen hebben op de staat van instandhouding van de huismus, dienen te worden vermeld in het ecologisch logboek.
- 2.12 Bij het natuurvrij maken dient rekening gehouden te worden met de kwetsbare periode van de huismus. Volgens de planning vindt het natuurvrij maken eind augustus plaats. Wanneer nesten worden aangetroffen welke nog bezet zijn door niet vliegvlugge jongen, dient gewacht te worden met het natuurvrij maken tot het laatste jong is uitgevlogen.
 - 2.13 Maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ter zake kundige ecooloog vastgesteld te zijn dat er geen huismussen in de nestplaatsen meer aanwezig zijn.
 - 2.14 De ontheffinghouder dient minimaal zestien nestmogelijkheden geschikt voor de huismus aan te bieden onder de daken van de gerenoveerde woningen door het niet plaatsen van vogelschroot of dit pas vanaf de derde panlat (gezien vanaf de onderzijde) aan te brengen, conform het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest.
 - 2.15 Zowel de externe als inpanidige voorzieningen voor de huismus dienen gerealiseerd te worden conform het meest actuele Kennisdocument van BIJ12 voor de huismus en/of op basis van expert judgement van de ter zake kundige ecooloog.

Gierzwaluw

- 2.16 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode(s) van de gierzwaluw. Gezien de functie van het plangebied voor de nestlocaties loopt deze periode globaal van eind april t/m half augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw.
- 2.17 De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal vijftien externe duurzame nestkasten van het type NK GZ 08 van Vivara Pro (of kwalitatief vergelijkbaar), geschikt voor de gierzwaluw aan te bieden, conform het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest. De kasten dienen jaarlijks onderhouden te worden.
- 2.18 Deze kasten dienen tenminste tot één jaar nadat de permanente nestplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de gierzwaluw. Verwijdering van deze externe kasten mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ter zake kundige ecooloog is vastgesteld dat de kasten niet in gebruik zijn.
- 2.19 Voorafgaand aan de werkzaamheden en omstreeks eind augustus 2023 dienen de oorspronkelijke nestplaatsen ongeschikt te worden gemaakt onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest. Kleine wijzigingen met betrekking tot het natuurvrij maken, welke geen invloed mogen hebben op de staat van instandhouding van de gierzwaluw, dienen te worden vermeld in het ecologisch logboek.
- 2.20 Bij het natuurvrij maken dient er rekening gehouden te worden met de kwetsbare periode van de gierzwaluw. Er dient voorkomen te worden dat nestplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode plaatsvinden.
- 2.21 Maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ter zake kundige ecooloog vastgesteld te zijn dat er geen gierzwaluwen in de nestplaatsen meer aanwezig zijn.
- 2.22 De ontheffinghouder dient minimaal vijftien permanente inbouwkasten geschikt voor de gierzwaluw aan te bieden, conform het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest. Daarnaast worden de kantpannen met overstek geplaatst, zodat gierzwaluwen ook hier gebruik van kunnen maken.

- 2.23 Zowel de externe als in pandige voorzieningen voor de gierzwaluw dienen geplaatst te worden conform het meest actuele Kennisdocument van BIJ12 voor de gierzwaluw en/of op basis van expert judgement van de ter zake kundige ecooloog.

Gewone dwergvleermuis

- 2.24 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis. Gezien de functie van het plangebied voor de zomer- en paarverblijven loopt deze periode globaal van april t/m oktober. Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soort.
- 2.25 De ontheffinghouder heeft eind mei 2022, rekening houdend met de gewenningsperiode, in totaal 24 externe duurzame vleermuiskasten van het type VMTH1 (van houtbeton) en VMT1 (van MDF) geschikt voor de gewone dwergvleermuis geplaatst, conform het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest. Door het aanbieden van twee verschillende kasten, wordt keuzemogelijkheid geboden voor de gewone gewone dwergvleermuis. De kasten dienen jaarlijks onderhouden te worden.
- 2.26 Er dient bij het plaatsen van de vleermuiskasten een gewenningsperiode in acht genomen te worden van minimaal zes maanden (waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen) waardoor de gewone dwergvleermuis in staat is om de nieuwe verblijfplaatsen te lokaliseren, gezien dit het actieve seizoen van de diersoort betreft.
- 2.27 De tijdelijke verblijven dienen tenminste tot één jaar nadat de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de gewone dwergvleermuis. Verwijdering van deze externe verblijfplaatsen mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de verblijven niet in gebruik zijn.
- 2.28 De zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuizen dienen omstreeks eind augustus 2023 (binnen de actieve periode) ongeschikt gemaakt te worden, zodat er geen verstoring plaatsvindt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest. Kleine wijzigingen met betrekking tot het natuurvrij maken welke geen invloed mogen hebben op de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis dienen te worden vermeld in het ecologisch logboek.
- 2.29 Voor wat betreft het natuurvrij maken, er dient rekening gehouden te worden met de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis. Er dient namelijk voorkomen te worden dat verblijfplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden, omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode(s) plaatsvinden.
- 2.30 Maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ter zake kundige ecooloog vastgesteld te zijn dat er geen gewone dwergvleermuizen in de verblijfplaats(en) aanwezig zijn.
- 2.31 De ontheffinghouder dient minimaal 24 permanente inbouwvoorzieningen geschikt voor de gewone dwergvleermuis aan te bieden, conform het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest. Daarnaast wordt er op twee plekken een schoorsteen gerealiseerd welke geschikt is voor vleermuizen en worden kopgevels vrijgehouden, waardoor spouwmuren opnieuw beschikbaar komen.
- 2.32 Zowel de externe als in pandige voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis dienen geplaatst te worden conform het meest actuele Kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis en/of op basis van expert judgement van de ter zake kundige ecooloog.

Laatvlieger

- 2.33 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de laatvlieger. Gezien de functie van het plangebied voor de zomer- en kraamverblijven loopt deze periode globaal van april t/m oktober. De meest kwetsbare periode is het kraamseizoen welk globaal loopt van 10 mei t/m 1 augustus. Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de laatvlieger.
- 2.34 De ontheffinghouder dient de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. Dit betekent dat de werkzaamheden ter plaatste van de wildbaan volledig afgerond dienen te zijn en daken en spouwmuren weer beschikbaar dienen te zijn voor de laatvlieger alvorens gestart kan worden met de werkzaamheden ter plaatse van de jagerslaan. Dit vanwege de aanwezige kraamverblijfplaats van de laatvlieger aan jagerslaan 42 en het aanbieden van voldoende alternatieve verblijfplaatsen binnen het plangebied.
- 2.35 De verblijfplaatsen van de laatvlieger dienen eind augustus 2023 (binnen de actieve periode) ongeschikt gemaakt te worden, zodat er geen verstoring plaatsvindt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest. Kleine wijzigingen met betrekking tot het natuurvrij maken welke geen invloed mogen hebben op de staat van instandhouding van de laatvlieger dienen te worden vermeld in het ecologisch logboek.
- 2.36 Bij werkzaamheden aan de jagerslaan 42 dient extra rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van de kraamverblijfplaats van de laatvlieger. De werkzaamheden dienen zo snel mogelijk en met zo min mogelijk verstoring te worden uitgevoerd en uiterlijk 1 oktober te zijn afgerond alvorens de overwinteringsperiode van de laatvlieger begint.
- 2.37 Gedurende de werkzaamheden dienen de locaties ter plaatse van wildbaan 9, 21, 39 en 41 beschikbaar te blijven voor de laatvlieger. Deze locaties vallen buiten het plangebied, waarbij alleen wildbaan 21 eigendom is van Lefier. Mocht het onverhoopt niet mogelijk zijn deze locaties beschikbaar te houden of moeten gedurende de renovatiewerkzaamheden ook werkzaamheden uitgevoerd aan deze locaties, dan dient direct en voor de start van de werkzaamheden aan deze locaties contact opgenomen te worden met het bevoegd gezag door een mail te sturen naar vth@drenthe.nl voor afstemming van de mitigatie.
- 2.38 Het natuurvrij maken van de locatie jagerslaan 42 dient niet eerder plaats te vinden dan 1 augustus in verband met het kraamseizoen van de laatvlieger. Drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden, maar na 1 augustus, dient deze locatie natuurvrij gemaakt te worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de laatvlieger.
- 2.39 Maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ter zake kundige ecooloog vastgesteld te zijn dat er geen laatvlieger in de verblijfplaatsen aanwezig zijn.
- 2.40 De ontheffinghouder dient na afronding van de werkzaamheden de kopgevels van alle woningen beschikbaar te hebben gemaakt voor de laatvlieger door het vrijhouden van ruimte onder het dak en het bovenste deel van de spouw vrij te houden van isolatiemateriaal, dit conform het Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest. Daarnaast worden er twee schoorstenen geplaatst/vervangen welke beschikbaar zijn voor de laatvlieger.

3. Monitoring

- 3.1 Het gerenoveerde pand aan Jagerslaan 42 te Nieuw-Amsterdam dient gemonitord te worden op de functionaliteit van de spouw voor vleermuizen. Hierbij wordt de nadruk gelegd op de functie als kraamverblijfplaats voor de laatvlieger. Daarnaast worden twee vleermuisschoorstenen aangebracht welke gemonitord dienen te worden op de werking en effectiviteit voor diverse vleermuissoorten, maar tenminste voor de kraamfunctie voor de laatvlieger.
- 3.2 Een monitoringsplan wordt voorafgaand aan de renovatiewerkzaamheden ter informatie toegestuurd aan het bevoegd gezag en opgesteld door een ter zake kundig ecooloog. De resultaten van de monitoring worden door middel van een korte memo na elke monitoringsronde met bevoegd gezag gedeeld (vth@drenthe.nl) onder vermelding van het zaaknummer. De volgende vragen dienen beantwoord te worden ten tijde van de monitoring en deze vragen dienen verwerkt te worden in een verslag/logboek:
- Worden de nieuwe verblijfplaatsen in gebruik genomen?
 - Voor welke functies worden de nieuwe verblijfplaatsen gebruikt?
 - Hoelang duurt het voordat maatregelen in gebruik genomen worden?
 - Wat is het verschil in effectiviteit tussen de verschillende maatregelen?
- 3.3 De monitoring van de maatregelen dient in de volgende periodes plaats te vinden:
- Eén jaar na realisatie;
 - Derde jaar na realisatie;
 - Vijf jaar na realisatie.

4. Overige voorschriften

- 4.1 Een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend, dient tenminste aanwezig en/of betrokken te zijn tijdens de volgende momenten:
- start werkzaamheden natuurvrij maken;
 - oplevering natuurvrij maken;
 - Start werkzaamheden natuurinclusieve werkzaamheden;
 - oplevering natuurinclusieve maatregelen.
- 4.2 Bovenstaande momenten worden beschreven in het ecologisch logboek door de ter zake kundige ecooloog.
- 4.3 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

5. Zorgplicht

- 5.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
- 5.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het projectgebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort. Het

plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ter zake kundige ecooloog na uitvoering van een broedvogelcheck.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,



J.G. Lüchtenborg,
teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- ontheffinghouder Lefier Groningen (post en digitaal)
- adviesbureau Eco Reest (digitaal)
- het College van Burgemeester en Wethouders van Coevorden (digitaal)

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag

Op 25 oktober 2022 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van de Eco Reest namens Lefier Groningen (hierna ontheffinghouder). De aanvraag heeft betrekking op renovatiewerkzaamheden, gelegen aan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam in de gemeente Emmen. De ontheffinghouder heeft ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb voor de huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*) en voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb voor de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).



Figuur 1: projectgebied (bron: Activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest)

2. Wettelijk kader

2.1 Vogelrichtlijn

De huismus en gierzwaluw zijn beschermde inheemse vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.1 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen, voor zover het geen nestvlieder betreft. Ook de inhoud en de functionele omgeving van het nest dient te worden beschermd voor zover het broedsucces hiervan afhankelijk is. Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de huismus en gierzwaluw zijn daarnaast op basis van vaste jurisprudentie bovendien jaarrond

beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

2.2 *Habitatrichtlijn*

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn beschermde inheemse zoogdiersoorten als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen onder andere kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven alsmede essentiële vliegroutes en foerageergebieden leidend naar deze verblijfplaatsen. Voornoemde is van vitaal belang voor een gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

2.4 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10, lid 3, van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

3. **Overwegingen**

Lefier Groningen is voornemens renovatiewerkzaamheden uit te voeren aan 36 woningen, verdeeld over zes woonblokken van zes woningen gelegen in het centrum van Nieuw-Amsterdam. De woningen zijn gelegen aan de jagerslaan 32 t/m 66 en wildbaan 14 t/m 48 waar het enkel gaat om de even huisnummers. De woningen zijn allen van hetzelfde type met een voor- en achtertuin. Dezelfde soort woningen bevinden zich ook in de omgeving van het plangebied. Tevens zijn enkele bomenrijen en struikgewas aanwezig in en in de omgeving van het plangebied.

De werkzaamheden omvatten renovatie- en isolatiewerkzaamheden welke zullen bestaan uit het verwijderen van stenen schoorstenen op hellende daken, het vervangen van dakpannen, inclusief aanbrengen van dakisolatie, dakramen vervangen en de gevelkozijnen schilderen. Deze werkzaamheden worden volgens planning gestart in september 2023. De werkzaamheden zijn omstreeks november 2023 afgerond.

3.1 *Uitgevoerd onderzoek*

Alvorens gestart kan worden met de werkzaamheden dient onderzocht te worden of mogelijk beschermde flora en fauna betrokken zijn. Op 2 november 2018 heeft Ecogroen een veldbezoek uitgevoerd en literatuuronderzoek gedaan waaronder het raadplegen van de NDFF. Hieruit werd geconcludeerd dat nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar het mogelijk voorkomen van vleermuizen, huismus, gierzwaluw en steenmarter binnen het plangebied.

Vleermuizen

Eco Reest heeft in 2022 het nader onderzoek uitgevoerd. Voor vleermuizen bestond dit bezoek uit vijf bezoeken waarvan drie in de kraamperiode en twee tijdens de paartijd. Tijdens de bezoeken is ook gekeken naar eventueel aanwezige foerageergebieden en vliegroutes. Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd zoals beschreven in het meest actuele vleermuisprotocol (versie 2021). Een

van de kraamronden is door meer veldwerkers uitgevoerd, zodat een completer beeld op het onderzoeksterrein ontstond en beter de aanwezigheid van de laatvlieger in kaart kon worden gebracht. Aan de hand van het nader onderzoek zijn vijf zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld welke mogelijk ook gebruikt worden als paarverblijfplaats. Ook is een paarverblijfplaats vastgesteld op basis van paarterritoria, de exacte locatie is niet bekend, maar bevindt zich binnen het plangebied. Ook zijn een zomer- en kraamverblijfplaats van de laatvlieger vastgesteld. Bij de kraamverblijfplaats zijn vijf uitvliegende individuen waargenomen. Dit is waarschijnlijk een klein deel van de gehele kolonie, jonge achterblijvers waren hoorbaar. De verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger bevinden zich onder nokpannen, nabij schoorstenen, nabij een dakgoot, bij ramen (naast raam en tussen regenpijp) en bij kantpannen.

In de directe omgeving van het projectgebied zijn eveneens kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger vastgesteld ter plaatse van wildbaan 9, 21, 39 en 41. Deze locaties worden zeer waarschijnlijk bezocht door dezelfde kolonie welke vastgesteld is binnen het plangebied (jagerslaan 42). De directe omgeving van het plangebied wordt met kleine aantal gebruikt als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (vastgesteld ter plaatse van wildbaan 47, buiten plangebied) en laatvlieger. Het plangebied betreft geen essentieel foerageergebied. Er worden ook geen essentiële vliegroutes binnen het plangebied waargenomen.

Winterverblijfplaatsen zijn moeilijk aan te tonen. Zomerverblijfplaatsen welke door een mannetje gewone dwergvleermuis worden gebruikt, worden zekerheidshalve ook in de winter gebruikt. Winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis kunnen daarom binnen het plangebied niet worden uitgesloten. Gezien het lage aantal waargenomen dieren zal het niet gaan om massawinterverblijfplaatsen. Mogelijk zijn ook overwinteringslocaties voor de laatvlieger aanwezig binnen het plangebied. Deze bevinden zich veelal in spouwmuren en in mindere mate in daken. De exacte locaties zijn lastig te vinden en daardoor onbekend. De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de overwinteringsperiode en zodoende is de exacte locatie niet van belang aangezien de locaties na de werkzaamheden weer beschikbaar komen.

Huismus

Volgens de quickscan diende ook nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de huismus. Dit onderzoek werd uitgevoerd door Eco Reest door twee veldbezoeken in de periode van 1 april tot 15 mei waarbij minimaal een uur moet worden geobserveerd. Het onderzoek is hierdoor uitgevoerd conform het meest actuele kennisdocument huismus (Bij12, 2021). Tijdens de veldbezoeken zijn acht nestplaatsen waargenomen onder de dakpannen van diverse woningen binnen het plangebied waarbij zowel zingende mannetjes als bezoeken aan aanwezige nestplaatsen zijn waargenomen. Ook zijn diverse kwetterplekken waargenomen in de omgeving waar voedsel, water, schuilplekken en/of zandbaden te vinden zijn. Deze kwetterplekken worden tijdens de werkzaamheden niet aangetast en opgaand groen blijft eveneens onaangetast. Hierdoor blijft de locatie aantrekkelijk voor de huismussen tijdens en na de werkzaamheden.

Gierzwaluw

Ook diende nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de gierzwaluw. Dit onderzoek werd uitgevoerd door Eco Reest door drie veldbezoeken in de avonden in de periode van 1 juni tot 15 juli. Het onderzoek is hierdoor uitgevoerd conform het meest actuele inventarisatieprotocol gierzwaluw (NGB, 2017) en het meest actuele kennisdocument gierzwaluw (Bij12, 2017). Tijdens de veldbezoeken zijn drie nestplaatsen waargenomen onder de kantpannen van diverse woningen binnen het plangebied. De waarnemingen zijn vastgesteld door in- en uitvliegende gierzwaluwen.

Steenmarter

De steenmarter werd bij de quickscan mogelijk verwacht in het plangebied. Tijdens het nader onderzoek zijn diverse zichtwaarnemingen geweest in en in de directe omgeving van het plangebied. Mogelijk betreffen de waarnemingen hetzelfde exemplaar die op meerdere momenten is waargenomen. Rust- en voortplantingsplaatsen worden binnen het projectgebied uitgesloten doordat de woningen geen toegang bieden aan de steenmarter. Omliggend groen blijft onaangetaast waardoor er eveneens geen negatieve effecten worden verwacht op essentieel leefgebied van de steenmarter.

Overige soorten

Binnen het plangebied zijn naast de hierboven genoemde soorten ook vier nestplaatsen van de kauw (Jagerslaan 42, 44, 52 en 58) en drie nestplaatsen van de spreeuw (Jagerslaan 40 en wildbaan 22 en 26) vastgesteld binnen het plangebied. Alle broedvogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd. De spreeuw wordt onder de Wet natuurbescherming geschaald in categorie 5 en zijn zodoende jaarrond beschermd. Beide soorten passen zich makkelijk aan en er zijn meerdere gelijkwaardige alternatieven in de omgeving aanwezig. Alvorens de werkzaamheden starten dient er maximaal drie dagen voor de start van de werkzaamheden een broedvogelcheck uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige op het gebied van deze soorten. Wanneer broedgevallen of niet vlieg vliegende jonge aanwezig zijn dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot na het broedseizoen van de betreffende soort. Wanneer de nesten niet meer in gebruik zijn kunnen de werkzaamheden starten. Op deze manier wordt rekening gehouden met de zorgplicht genoemd in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming en hoeft voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd.

3.2 Tijdelijke compensatie

Door de werkzaamheden komen één paar- en vijf zomerverblijfplaatsen te vervallen voor de gewone dwergvleermuis. Volgens het meest actuele kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017) dienen er per verblijfplaats vier alternatieven te worden aangeboden. Dit is gerealiseerd door het plaatsen van 24 externe kasten in de directe omgeving van het plangebied. Twaalf kasten zijn van het type VMTH1 gemaakt van houtbeton en de andere twaalf van het type VMT1 gemaakt van MDF, beide types zijn van Unitura. Het plaatsen van de externe kasten vond plaats in mei 2022, waardoor de gewenningsperiode van zes maanden in acht is genomen, waarbij enkel de maanden april t/m oktober meetellen. De werkzaamheden vangen aan vanaf september 2023. In het activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest behorend bij dit besluit staat waar en onder welke voorwaarden de kasten zijn geplaatst. De kasten dienen minimaal te blijven hangen tot een jaar na het beschikbaar komen van de permanente mitigatie. Bij voorkeur blijven de externe kasten hangen als extra ecologische groene plus voor de gewone dwergvleermuis. Mochten de kasten verwijderd worden dan dient dit te geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de verblijven niet in gebruik zijn.

Er komen tevens één kraam- en één zomerverblijfplaats van de laatvlieger voor binnen het plangebied. Laatvliegers worden maar zeer zelden in (externe) vleermuis kasten waargenomen, waardoor het belangrijk is dat er voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar blijven in en in de directe omgeving van het plangebied. Externe kasten worden om deze reden voor de laatvlieger niet geplaatst. De werkzaamheden worden uitgevoerd aan in totaal zes woningenblokken bestaande uit zes woningen. Door dit gefaseerd uit te voeren blijven tijdens de werkzaamheden voldoende verblijfplaatsen voor de laatvlieger beschikbaar in de al gerenoveerde woningblokken en in de directe omgeving. Tevens kunnen zij gebruik blijven maken van de vastgestelde kraamverblijfplaatsen ter plaatse van wildbaan 9, 21, 39 en 41, waarbij wildbaan 21 ook in eigendom is van de ontheffinghouder. De werkzaamheden ter plaatse van Jagerslaan 42, waar de kraamverblijfplaats van de laatvlieger is vastgesteld, dienen na het kraamseizoen te worden uitgevoerd. Dit betekent dat de

werkzaamheden aan dit woningblok, waaronder ook het natuurvrij maken valt, uitgesteld dienen te worden tot na 1 augustus, maar gerealiseerd dienen te zijn voor 1 oktober, wanneer de overwinteringsperiode van de laatvlieger begint. Wanneer er geen laatvliegers meer in de kraamverblijfplaats aanwezig zijn kunnen, na controle door een ecologisch deskundige op het gebied van de laatvlieger, de werkzaamheden aan dit blok pas starten.

Als gevolg van de werkzaamheden komen acht nestlocaties van de huismus te vervallen. In november 2022 zijn per vastgestelde nestlocatie, twee nestkasten van het type HMT1 van Unitura (of kwalitatief vergelijkbaar) geplaatst. Daarnaast zijn in januari 2023 nog eens twee kasten opgehangen omdat in eerste instantie uitgegaan is van zeven vastgestelde verblijfplaatsen, terwijl het er acht zijn. De zestien nestkasten zijn geplaatst binnen 200 meter van de aangetroffen nestlocaties en conform het meest actuele kennisdocument huismus (Bij12, 2021). De zestien nestkasten worden geplaatst aan de kopgevels op het noorden en oosten, wat wegens de weersinvloeden de meest ideale locaties zijn. In de omgeving van de te plaatsen nestkasten dient voldoende schuilmogelijkheid te zijn. Door de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren blijven woningblokken binnen het plangebied ook beschikbaar voor de huismus gedurende de werkzaamheden. Bij voorkeur blijven de externe kasten hangen zodra de permanente locaties beschikbaar zijn gekomen en als extra ecologische groene plus voor de huismus. Mochten de kasten verwijderd worden dan dient dit te geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de nestkasten niet in gebruik zijn.

Voor de gierzwaluw komen drie nestlocaties te vervallen door de werkzaamheden. Om de tijd dat de vaste nestplaatsen van de gierzwaluw niet beschikbaar zijn te overbruggen worden per nestlocatie vijf nestkasten van het type NK GZ 08 van Vivara pro (of kwalitatief vergelijkbaar) geplaatst in de directe omgeving. Het plaatsen van deze nestkasten dient voor eind januari 2023 te gebeuren en zo dicht mogelijk bij de aangetroffen nestlocaties. Bij voorkeur blijven de externe kasten hangen zodra de permanente locaties beschikbaar zijn gekomen en als extra ecologische groene plus voor de gierzwaluw. Mochten de kasten verwijderd worden dan dient dit te geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de nestkasten niet in gebruik zijn.

3.3 *Permanente mitigatie*

In de nieuwe situatie worden permanente verblijfplaatsen teruggebracht zoals in de huidige situatie. Voor de gewone dwergvleermuis dient conform het meest recente kennisdocument gewone dwergvleermuis (Bij12, 2017) gemitigeerd te worden met factor vier. Zes verblijfplaatsen zijn binnen het plangebied vastgesteld, waardoor er 24 nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd dienen te worden. Tijdens de werkzaamheden zullen deze verblijfplaatsen per twee inbouwkasten ingemetseld worden in de kopgevels van de te renoveren woningen. De kasten dienen minimaal drie meter hoog en met een vrije in- en uitvliegroute te worden geplaatst. Tevens kunnen de gewone dwergvleermuizen gebruik maken van de faciliteiten welke gerealiseerd worden voor de laatvlieger.

Voor de laatvlieger wordt de spouw via verschillende manier toegankelijk gemaakt in alle woningblokken. In het activiteitenplan Jagerslaan 32 t/m 66 en Wildbaan 14 t/m 48 te Nieuw-Amsterdam, d.d. 25 oktober 2022, door Eco Reest behorend bij dit besluit staat waar en onder welke voorwaarden de spouwen toegankelijk worden gemaakt. Door enkel het isoleren van het dak en de spouwmuren wat betreft isolatie te laten zoals het nu is, wordt niet verwacht dat het klimaat binnen de spouw zal veranderen en zodoende geschikt blijft voor de vleermuizen. Tevens dient er zoveel als mogelijk om de kraamverblijfplaats voor de laatvlieger heen gewerkt te worden zodat de kraamverblijfplaats zoveel als mogelijk in stand wordt gehouden.

Door het vrijhouden en toegankelijk houden van het bovenste gedeelte van de spouw per kopgevel en wanneer uitgegaan wordt van één verblijfplaats per kopgevel, worden voor de laatvlieger 24 nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd. Er zijn twee verblijfplaatsen vastgesteld welke met factor vier gemitigeerd dienen te worden. Zestien verblijfplaatsen zullen dus gelden als ecologische groene plus voor meerdere vleermuissoorten.

Naast het in metselen van de 24 inbouwkasten voor de gewone dwergvleermuis en het beschikbaar houden van het bovenste gedeelte van de spouw in de kopgevel van de woningen, worden ook twee nieuwe schoorstenen geplaatst ter plaatse van jagerslaan 42 en 44. De schoorstenen verkeren in slechte staat en de nieuwe schoorstenen worden geplaatst met meerdere wanden. De spleetvormige ruimtes bedragen 2,5 tot vier centimeter, waardoor ook de laatvlieger gebruik kan maken van deze schoorstenen.

Voor de huismus wordt permanente mitigatie aangebracht in de vorm vogelschroot aan de oostzijde van de woningen te plaatsen vanaf de derde panlat of zelfs volledig afwezig te laten. Op deze manier hebben huismussen ruimte onder de eerste rijen dakpannen voor het bouwen van nesten. Wanneer uitgegaan wordt van zes woningblokken waarin per woning (zes per blok) twee nestplaatsen beschikbaar komen, worden er 72 permanente huismusnestlocaties beschikbaar gesteld in de nieuwe situatie. Huismusnesten dienen met factor twee te worden gemitigeerd, waardoor een ecologische groene plus ontstaat van 56 nestlocaties voor de huismus.

De nesten voor de gierzwaluw dienen met factor vijf gemitigeerd te worden. Binnen het plangebied zijn drie gierzwaluwnesten aangetroffen, waardoor minimaal vijftien nieuwe nestplaatsen gerealiseerd dienen te worden. In drie woningen, ter plaatse van wildbaan 26 en 38 waar de huidige nestlocaties zijn vastgesteld en ter plaatse van jagerslaan 44, worden in de kopgevel vijf gierzwaluwnesten ingemetseld. Eveneens worden dat de kantpannen met minimaal drie centimeter overstek geplaatst, waardoor gierzwaluwen tot onder het dakvlak kunnen komen. Hiermee wordt een ecologische plus gerealiseerd van 24 nieuwe verblijfplaatsen.

Voor alle vier de genoemde soorten worden meer dan voldoende mitigerende permanente maatregelen getroffen wat ten gunstige komt van de gunstige staat van instandhouding van deze soorten.

3.4 *Natuurvrij maken*

Alvorens de werkzaamheden kunnen starten, dienen de verblijfplaatsen natuurvrij gemaakt te worden. Voor vleermuizen zal dit plaats vinden omstreeks eind augustus 2023, binnen de actieve periode. Na controle van een ecologisch deskundige die vast dient te stellen dat de laatvlieger de kraamverblijfplaats heeft verlaten, kunnen de werkzaamheden aanvangen.

Door het aanbrengen van exclusion flaps omstreeks eind augustus en ten minste drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden, kunnen aanwezige vleermuizen de verblijfplaatsen wel verlaten, maar niet meer betreden. Tenminste één nacht dient de temperatuur 10 graden Celsius of hoger te zijn. Wanneer dit niet het geval is dient er een langere periode aangehouden te worden. Bij natuurvrij maken dienen alle invliegopeningen dicht gezet te worden waardoor het gehele woningblok ongeschikt wordt gemaakt. Dit is belangrijk omdat de vleermuizen gebruik maken van diverse invliegopeningen en verblijfplaatsen.

De nestlocaties van de huismussen wordt voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door het dichtzetten van de ruimte onder de dakpannen met vogelschroot. Het vogelschroot wordt eind augustus geplaatst onder begeleiding van een ecologisch deskundige, dit valt binnen de

broedperiode van de huismus. Wanneer nesten nog bezet zijn met niet vliegvlugge jongen, dan dient het natuurvrij maken uitgesteld te worden tot het laatste jong is uitgevlogen.

Voor de gierzwaluw wordt de ruimte onder dakpannen en andere toegangswegen tot het dak dichtgezet. Ook dit dient te gebeuren buiten het broedseizoen van de gierzwaluw welke globaal loopt van eind april tot half augustus. Vleermuizen maken deels gebruik van dezelfde invliegopeningen als de gierzwaluw, waardoor het natuurvrij maken dient te gebeuren omstreeks eind augustus, op hetzelfde moment als voor de vleermuizen.

De werkzaamheden van het natuurvrij maken, de oplevering van het natuurvrij maken, de start van de werkzaamheden en de oplevering van de werkzaamheden en de bijbehorende permanente mitigatie dienen begeleid te worden door een ecologisch deskundige en bijgehouden te worden in een ecologisch logboek. Tevens staan de exacte werkzaamheden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol welke altijd ter plaatste dient te zijn.

4. Beoordeling

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.3 en artikel 3.8 van de Wnb.

4.1 Alternatievenafweging

De renovatie- en isolatiewerkzaamheden zijn gebonden aan deze woningen en dus aan deze locatie. Wanneer geen woningverbetering wordt uitgevoerd, zullen de woningen op langere termijn onbewoonbaar worden en leiden tot sloop. Wanneer de woning gesloopt zouden worden resulteert dit eveneens in een verlies van verblijfplaatsen voor vleermuizen en nestlocaties voor huismus en gierzwaluw. Doordat bij sloop verblijfplaatsen en nestlocaties voor langere tijd niet bereikbaar zullen zijn, is renovatie een ecologisch gunstiger alternatief.

Door buiten de kwetsbare periode van de huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis en laatvlieger te werken, de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren, rekening te houden met de kraamperiode van de laatvlieger (geen werkzaamheden uitvoeren) en voldoende alternatieven aan te bieden gedurende en na uitvoering van de werkzaamheden onder toezicht van een ter zake kundige ecoloog, wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten in het plangebied. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.2 Belangenafweging

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid, genoemd in artikel 3.3 lid 4 sub b 1° en artikel 3.8 lid 5 sub b 3° van de Wnb. Daarnaast wordt aangegeven te werken in het belang ter bescherming van flora en fauna genoemd in artikel 3.3 lid 4 sub b 4° en artikel 3.8 lid 5 sub b 1° van de Wnb.

Volksgezondheid of openbare veiligheid (of andere dwingende redenen van groot openbaar belang)

Lefier is tezamen andere woningcorporaties en met het Ministerie van Binnenlandse Zaken een van de ondertekenaars van het Convenant Energiebesparing Huursector. In dit convenant staan afspraken over het verlagen van de uitstoot van broeikasgassen met 20% in 2020 en het verlagen van het energielabel naar B. Op basis van de doelstellingen zoals geformuleerd in het Koepelconvenant beogen de woningcorporaties, waaronder Lefier, met dit convenant in 2020-2023 ten minste een gemiddelde Energie Index van 1,25 (gemiddeld energielabel B) te bereiken voor de totale

huurwoningenvoorraad van de corporaties. Dit vloeit voort uit de afspraken uit het Energieakkoord uit 2013. Deze ambitie betreft het gebouw- en installatie gebonden energiegebruik voor met name ruimteverwarming, warm tapwater en ventilatie. Bovendien is bij het Convenant afgesproken de CO₂-uitstoot in de gebouwde omgeving met 3,4 megaton CO₂ te verminderen. Vervolgens is de ambitie gesteld om de warmtevoorziening van de woningen in 2050 CO₂-neutraal te maken. Door het verlagen van het energieverbruik en daarmee de uitstoot van broeikasgassen wordt een bijdrage geleverd aan het vertragen van de klimaatverandering. Door het verlagen van het energieverbruik door de renovatie- en isolatiewerkzaamheden en daarmee het verlagen van de uitstoot van broeikasgassen dient het project een 'dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor milieu wezenlijk gunstige effecten.

De technische staat van de woningen voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Er treedt veel energieverlies op door slechte isolatie, waardoor zelfs energiearmoede optreedt in de wijk. Het klimaat in de woningen is niet optimaal als gevolg van vocht en tocht. Mensen die in een vochtig en schimmelig huis wonen hebben vaker luchtwegklachten en kunnen astma ontwikkelen. Door de isolatie- en renovatiewerkzaamheden worden de woningen beter geïsoleerd waardoor een gezonder leefklimaat ontstaat. Het project dient om deze reden het belang "volksgezondheid en openbare veiligheid".

Bescherming flora en fauna

Onderdeel van de werkzaamheden die worden uitgevoerd zijn het nemen van maatregelen voor beschermde soorten. Naast de benodigde permanente mitigatie voor de verblijven welke door de werkzaamheden komen te vervallen, wordt een ecologische groene plus aangebracht. Deze groene plus bestaat uit in totaal 58 broedplaatsen voor de huismus, 39 broedplaatsen voor de gierwaluw en zestien verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Tevens worden er twee vleermuisenschorsteen geplaatst welke voor meerdere vleermuissoorten geschikt zijn.

Dankzij deze extra maatregelen draagt dit project bij aan behoud en herstel van de populaties van beschermde vogels en vleermuizen in Nieuw-Amsterdam. Door bij de renovatie rekening te houden met deze soorten zijn er in de toekomst meer verblijfplaatsen beschikbaar in de wijk dat ten gunste komt van de lokale gunstige staat van instandhouding.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

4.3 Staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuisensoort. De populatie wordt geschat op 300.000 tot 600.000 individuen (Ottenburg & Van Swaay, red., 2014). Uit Adams et. al (2019) blijkt dat het verspreidingsgebied van de gewone dwergvleermuis gunstig is, maar dat (de trend van) de staat van instandhouding onbekend is. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen af door de toename in na-isolatie (Bij12, 2017).

Bij de NDFF zijn drie waarnemingen van de gewone dwergvleermuis bekend in de omgeving van het onderzoeksgebied (binnen een straal van 1km). Door een gebrek aan recente onderzoeken is moeilijk te verklaren wat de huidige lokale staat van instandhouding is. Naar verwachting volgt dit de landelijke trend. Door de maatregelen die worden genomen bij de werkzaamheden in het plangebied voor de

gewone dwergvleermuis, wordt verwacht dat dit ten gunste komt van de lokale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Laatvlieger

De laatvlieger wordt door het hele land waargenomen. De soort is moeilijk te mitigeren en wordt zelden in kasten waargenomen. De gunstige staat van instandhouding en het toekomstperspectief wordt als matig ongunstig beoordeeld. De landelijke populatie wordt geschat op 25.000 tot 40.000 dieren (Zoogdiervereniging, 2006). In de laatste periode zijn meer waarnemingen gedaan, maar het is niet zeker of er sprake is van een verandering in aantallen of verspreiding. Daarvoor zijn onvoldoende systematisch verzamelde gegevens beschikbaar (Broekhuizen et al., 2016).

Bij de NDFF zijn geen waarnemingen bekend binnen of in de directe omgeving van het plangebied. Dit is moeilijk te verklaren door een gebrek aan systematisch onderzoek naar vleermuizen in de directe omgeving en/of de registratie hiervan. Naar verwachting volgt dit de landelijke trend. Door de maatregelen die worden genomen bij de werkzaamheden in het plangebied voor de laatvlieger en door de werkzaamheden ter hoogte van de kraamverblijfplaats uit te stellen tot na de kraamperiode, wordt verwacht dat dit ten gunste komt van de lokale staat van instandhouding van de laatvlieger.

Huismus

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is beoordeeld als matig ongunstig waar het gaat om populatie en verspreiding. Het leefgebied en toekomstperspectief van de huismus is wel gunstig (www.sovon.nl). Uit de Vogel- en Habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Adams et al., Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat de landelijke populatie broedparen wordt geschat op 600.000-1.000.000. De laatste jaren vertoont de populatie in Drenthe een kleine toename (www.sovon.nl).

Geregistreerde waarnemingen komen enkel buiten het plangebied voor. In de afgelopen tien jaar zijn er vijf waarnemingen vermeldt in de NDFF binnen een straal van één kilometer van het plangebied. Het gebrek aan data kan verklaard worden door een gebrek aan onderzoek en/of de registratie hiervan. Gedurende het nader onderzoek door Eco Reest zijn meerdere locaties buiten het plangebied van waargenomen. Met de aanwezigheid van nestplaatsen en een kwetterplek is het plangebied en de directe omgeving van belang voor de lokale populatie. Er zijn geen gegevens bekend die een betrouwbaar beeld geven van de populatieontwikkeling, naar verwachting volgt dit de landelijke trend.

Gierzwaluw

De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw is beoordeeld als gunstig voor de aspecten verspreiding, leefgebied en toekomstperspectief. Het aspect 'populatie' is onbekend (www.sovon.nl). Uit de Vogel- en Habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Adams et al., Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat de landelijke populatie broedparen wordt geschat op 40.000 – 60.000. In Drenthe komt de gierzwaluw in kleine aantallen verspreid over de provincie voor. De trend van de populatie gierzwaluwen in Drenthe is eveneens onbekend (www.sovon.nl).

In totaal telt de NDFF acht waarnemingen binnen een straal van circa één kilometer in de afgelopen tien jaar, enkel buiten het plangebied. De waarnemingen betreffen overwegend overvliegende exemplaren en enkele nest indicerende waarnemingen. Gedurende het nader onderzoek door Eco Reest zijn binnen het plangebied en in de directe omgeving nestplaatsen waargenomen. Het betreffen waarnemingen ter plaatse van Wildbaan, tussen het plangebied in gelegen. Er zijn geen gegevens bekend die een betrouwbaar beeld geven van de populatieontwikkeling, naar verwachting volgt dit de landelijke trend.

Negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de in deze ontheffing genoemde soorten wordt niet verwacht. De verwachting wat betreft de lokale gunstige staat van instandhouding vormt een voldoende onderbouwing om het optreden van (tijdelijke) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

4.4 *Monitoring*

Door het op meerdere manieren toegankelijk maken van de spouwmuur in de nieuwe situatie ter plaatse van de kraamverblijfplaats laatvlieger veranderd mogelijk het binnenklimaat in de spouwmuur. Door meer openingen te plaatsen vergroot de kans op succes, doordat de spouw hierdoor beter toegankelijk wordt. De keerzijde hiervan is dat er mogelijk een verandering in luchtstroom ontstaat, waardoor klimatologische veranderingen kunnen ontstaan wat effect kan hebben op de terugkeer van de laatvlieger naar de kraamverblijfplaats ter plaatse van Jagerlaan 42. Doordat weinig bekend is over compenseren c.q. mitigerende maatregelen van de laatvlieger en de matig ongunstige staat van instandhouding van deze soort, leggen wij monitoring op voor deze situatie. Daarnaast worden binnen het plangebied twee vleermuisschoorstenen geplaatst. Dit is een nieuwe maatregel welke nog geen bekende resultaten heeft. Ook deze vleermuisschoorstenen worden meegenomen in de monitoring om de effectiviteit voor diverse vleermuissoorten te onderzoeken. De nadruk van de monitoring zal liggen op de kraamfunctie voor de laatvlieger. De monitoring zal plaats vinden in het eerste, derde en vijfde jaar na realisatie van de maatregelen en dienen bijgehouden te worden in een verslag/logboek welke antwoord geeft op de volgende vragen:

- a) Worden de nieuwe verblijfplaatsen in gebruik genomen?
- b) Voor welke functies worden de nieuwe verblijfplaatsen gebruikt?
- c) Hoelang duurt het voordat maatregelen in gebruik genomen worden?
- d) Wat is het verschil in effectiviteit tussen de verschillende maatregelen?

De resultaten van de monitoring worden door middel van een korte memo na elke monitoringsronde gedeeld met het bevoegd gezag door een mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het zaaknummer.

4.5 *Zorgplicht en broedseizoen*

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is.

5. **Conclusie**

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in dit besluit.